

Istorijska Sirmijuma počinje tokom invazije Imperatora Augusta na Ilirik, 33. do 35. godine pre nove ere i traje sve do 582. godine, kada su gradom Sirmijumom zavladali Avari. Rimljani su osvojili Sirmijum tokom ratova Imperatora Tiberija u Panoniji, u periodu od 13. do 9. godine pre nove ere, a grad je tokom vladavine dinastije Flavija, od 69. do 99. godine dobio status kolonije – Colonia Flavia. Grad je izgrađen na ušću reke Bosut u Savu, na južnim padinama Fruške gore i zahvaljujući takvom položaju, Sirmijum se brzo razvijao i rastao. Grad je bio sedište provincije Donja Panonija, carska rezidencija i veliki logor legionara koji su branili carstvo od upada varvarskih plemena. Sirmijum je doživeo svoj procvat krajem III i sredinom IV veka. Za vreme vladavine Galerija (293. godine), kada je postao jedna od četiri prestonica velikog Rimskog carstva i sedište imperatora Dioklecijana, Licinija, Konstantina Velikog, Konstancije II., Julija, Valentijana, Gracijana i Teodosija.

Tokom zlatnih godina carskog Sirmijuma boravilo je desetak careva a njih petorica su rođeni u Sirmijumu ili njegovoj okolini – Trajan Decius, Aurelian, Probus, Maximianus Herculius i Gratian.

U IV veku Sirmijum se pominje kao najlepši i najbogatiji grad Ilirika. U vremenu svoje moći, Sirmijum je imao i preko 100.000 stanovnika. U Sirmijumu je postojao sistem vodovoda, koji je sa 10 metara visokim i 14 kilometara dugačkim akvaduktima grad snabdevao piјaćom vodom iz fruškogorskog potoka Vranjaš. Pad terena prema Savi, omogućio je nesmetan tok kanalizacije prema reci. Kanali za odvođenje takođe su bili veoma uspešno rešeni, po uzoru na velike gradove, pre svih na Rim.

Topografija Sirmijuma u mnogome se razlikovala u odnosu na današnju Sremske Mitrovicu. Sirmijum je bio grad malih bara i jezera, vremenom isušenih. Jedna od najizraženijih promena uslovljena promenom toka reke, koja je u rimsko doba u toku kod Sirmijuma stvarala dve rečne ade, danas delove sremskog, odnosno mačvanskog kopna..

Prva arheološka istraživanja Sirmijuma počela su 1957. godine, na lokalitetu, slučajno otkrivenom, prilikom pripreme terena za izgradnju stambene zgrade. Od carskog grada-Sirmijuma, arheološki je obrađen samo rezidencijski (stambeni) deo Carske palate (oko 350m²), sa očuvanim delovima fresaka, podovima prekrivenim sa nekoliko slojeva mozaika, arhitektonskom dekoracijom od raznovrsnog kamenja koji je dopreman sa raznih strana sveta: iz Egipta, Male Azije, Grčke, Italije i deo unutrašnjeg dvorišta (površine 2680m²). Veći deo Sirmijuma sa Cirkusom (hipodromom), jednim, do sa otkrivenim u našoj zemlji, stambenim i oficijeljnim zgradama, leži ispod današnjeg grada.

Vizitorki centar, koji pokriva arsku palatu i deo unutrašnjeg dvorišta, izgrađen je krajem 2009. godine i osim gornje galerije i šetnih staza, koje vode do iskopina, u svom sastavu ima ugostiteljski objekat i suvenirnicu.

Po prvi put je Udruženje poštovalaca vina „Marko Aurelije Probus“ unutar carske palate organizovalo više nego uspešnu manifestaciju Zlatni dani vina, koja je okupila mnogobrojne izlagače i posetioce i oživela ostatke velelepne građevine. Dogodilo se to na dan rođenja imperatora Marcus Aurelius Probusa, rodonačelnika vinogradarstva u kontinentalnoj Evropi i na taj način načinjen je uspešan korak u povezivanju starog i novog. Oživljena tradicija i sadašnjost prožeta kulturnom ostavštinom prošlosti, dali su manifestaciji snagu, imuls za stvaranje neprevaziđenih vrednosti. I rimski carevi bili bi ponosni na sadašnje generacije koje veruju u snagu druženja i konzumiranja dobrog vina. Bog je mogao biti na bilo kom mestu i jednom, na prelazu iz III u IV vek, odabrao je Sirmijum. Zašto ne bi mogao ponovo?

[Više slika možete pogledati ovdje.](#)